Systematika – 3.díl: Rozehra, základní stavební jednotka volejbalu

Chceme-li začít rozkrývat základní volejbalové pojmy, musíme začít právě s pojmem ***rozehra.*** Jak jsme již zdůrazňovali, sportovní hry (a volejbal nevyjímaje) mají svá základní pravidla a zákonitosti. Díky tomu můžeme volejbal rozdělit na smysluplné části a tyto jednotlivé části popisovat. Stejně jako je buňka základním stavebním kamenem lidského těla, je rozehra základní stavební jednotkou sportovní hry volejbal. Chceme-li popisovat jakýkoliv pojem, musíme si jej nejprve definovat. Nejpraktičtější definice spočívá v časovém ohraničení:

,, Rozehra je část utkání, zahájená podáním a ukončená chybou jednoho z družstev. ,,

Pojem zakončená chybou jednoho z družstev může být na první pohled nelogický – často na volejbal pohlížíme tak, že vidíme úspěšný útok družstva, přímý bod z podání a podobně, což nás svádí ke konstatování, že rozehra skončila úspěšným zakončením jednoho z družstev a nikoliv chybou toho druhého. Ve volejbale ovšem platí, že úspěšný útok jednoho družstva je vždy zároveň považován za chybu toho druhého (družstvo neubránilo soupeře) a proto používáme tuto přesnou definici. Mluvíme-li o pojmu chyba v kontextu volejbalového utkání, můžeme chyby rozdělit do tří základních kategorií:

1.) **Chyba způsobená kvalitou soupeře:** družstvo soupeře disponuje útočníkem, který smečuje přes blok, vlastní družstvo tedy není schopné tento útok ubránit. V dané situaci trenér nemůže vyčítat vlastnímu družstvu neúspěch při obraně, chyba je způsobená přílišnou kvalitou na straně protivníka, na kterou družstvo v daném čase a podmínkách není schopno reagovat.
2.) **Chyba způsobená technickými nedostatky na straně vlastního družstva:** klasickým případem tohoto stavu je situace, kdy hráč nemá z tréninkového procesu osvojenou individuální herní činnost přihrávka a tento nedostatek se projevuje v utkání tím, že hráč opakovaně nepřihraje podání soupeře. Reakce trenérů, kteří v těchto situacích emotivně křičí na hráče je zcela irelevantní a nesprávná. Hráč nemá v daném čase a podmínkách technickou výbavu pro to aby, realizoval individuální činnost přihrávka a trenérova reakce při utkání s tímto stavem nemůže udělat nic. Odstranění tohoto druhu chyb je možné pouze dlouhodobou, systematickou a metodicky správnou činností v tréninkovém procesu.
3.) **Chyba způsobená psychickými stavy hráče:** tyto druhy chyb souvisí s psychickým rozpoložením hráče a vydaly by na samostatnou kapitolu. Může se jednat o chyby vyvolané malou motivací hráče, nemotivovaností hráče, podceněním situace, charakterovými vlastnostmi, dřívější zkušeností a podobně.

Vrátíme-li se ale nyní zpět k volejbalové rozehře, můžeme říci, že jsme určili základní definici volejbalové rozehry a nyní může rozehru dělit na tzv. **fáze rozehry.** Rozlišujeme čtyři základní fáze volejbalové rozehry. Než toto dělení provedeme, představme si samotnou hru, neboli praxi. Ve volejbale lze říct, že míč je vždy na jedné straně hřiště, neboli v *každé situaci můžeme na hřišti určit jedno družstvo, které má míč a jedno družstvo, které jej nemá.* Má-li družstvo míč, může se tak stát po podání, nebo po útoku soupeře. Nemá-li družstvo míč, může se do takové situace dostat po vlastním podání, nebo po vlastním útoku. Toto konstatování nám umožňuje rozdělit volejbalovou rozehru do výše zmíněných základních fází rozehry:

1.) **Družstvo má míč po podání soupeře**
2.) **Družstvo má míč po útoku soupeře**
3.) **Družstvo nemá míč po vlastním podání**
4.) **Družstvo nemá míč po vlastním útoku**

Rozdělením rozehry na jednotlivé části se můžeme dostat k týmovým činnostem, které jsou specifické z pohledu tréninkového procesu. O těch tedy příště….